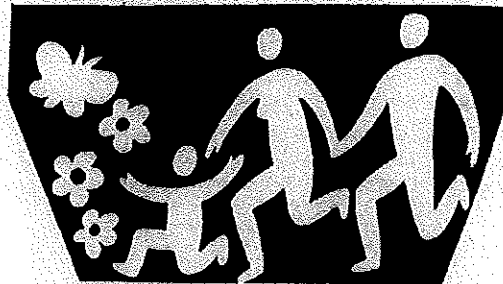

**Stockholmarnas
och
Västeråsarnas**

utnyttjande av

**PARKER och
GRÖNOMRÅDEN**

- EN STUDIE AV DEN VUXNA BEFOLKNINGEN -

av U L F B L O M D A H L
i samråd med Stig Elofsson

Sociologiska institutionen - Stockholms Universitet

**Fritid
Stockholm**
Verksamhetsavdelningen

FRITID STOCKHOLMS FÖRORD

Sociologiska institutionen vid Stockholms universitet och Fritid Stockholm driver gemensamt under perioden 1984-1987 ett forskningsprojekt omkring "Resursutnyttjande och effekter av offentligt bedriven fritidsverksamhet". Fritidsnämnden i Stockholm har också beslutat - genom att inrätta en forskningsledartjänst - att det även efter projektets slut ska bedrivas forskning omkring stockholmarnas fritids- och kulturvanor.

Resultaten av forskningsprojektet redovisas i forskningsrapporter, forskningsredovisningar, studentuppsatser, förvaltningsrapporter och i en småskriftserie. Inom ramen för småskriftserien redovisas t ex resultaten från avgränsade delar av forskningsprojektet.

För innehållet i rapporterna svarar forskarna själva.

Stockholms den 2 juni 1987

Thore Hallbäck
Förvaltningschef
Fritid Stockholm

1987

© författarna

ISBN 91-86768-08-5

Redaktion: Lis Kullenberg

Utskrift: Monica Pettersson och Viola Tellander

Vertical text or markings on the left side of the page, possibly bleed-through or a scanning artifact.

FÖRPATTARNAS FÖRORD

Sedan 1984 har vi arbetat med att undersöka hur befolkningen utnyttjar de offentliga satsningarna på fritids- och kulturområdet. Medel till forskningsprojektet har beviljats bl a av Delegationen för social forskning, Fritid Stockholm, Kultur och Fritid i Västerås och Utrednings- och statistikkontoret i Stockholm.

Inom ramen för forskningsprojektet har vi i vuxenstudien intervjuat 2.400 stockholmare och 1.000 västeråsare. Resultaten från vuxenstudien redovisas under 1987 och 1988.

Efter önskemål från bl a förvaltningarna väljer vi att också redovisa vissa delresultat i mindre skrifter. Den här rapporten om stockholmarnas och västeråsarnas utnyttjande av parker och grönområden är en av dessa skrifter.

Ett stort antal personer har hjälpt till inom ramen för hela forskningsprojektet. Till alla dem ber vi att få framföra vårt varma tack. Det finns ett mindre antal personer som speciellt har hjälpt oss med den här skriften. Vi vill alltså framföra ett speciellt tack till våra kamrater i forskningsprojektet Åsa Classon och Diana Pettersson. Vidare vill vi tacka Lizzie Hammarberg, Lis Kullenberg, Lars Mattsson, Lars Nordmark, Monica Pettersson och Viola Tellander.

Vi ansvarar gemensamt för skriften. En viss arbetsfördelning har dock skett vid utarbetningen av skriften. För uppläggningsen av och formuleringen i skriften står Ulf Blomdahl. Databearbetningarna har Stig Elofsson gjort.

Stockholm den 2 juni 1987

Ulf Blomdahl och Stig Elofsson

Innehållsförteckning	Sid.
Inledning	5
Hur stor del av befolkningen utnyttjar parker och grönområden?	6
Mäns och kvinnors utnyttjande av parker och grönområden	7
Olika socialgruppers utnyttjande av parker och grönområden	8
Utnyttjande av parker och grönområden av personer i olika åldrar	11
Olika nationaliteters utnyttjande av parker och grönområden	12
Utnyttjande av parker och grönområden i olika stadsdelar	13
Hur aktiva är de som utnyttjar parker och grönområden i andra fritidsaktiviteter?	14
Vilka befolkningsgrupper är det som i liten utsträckning utnyttjar parker och grönområden?	15
Har utnyttjande av parker och grönområden förändrats med tiden?	20
Avslutning	20
Not- och litteraturförteckning	21
Bil 1. Enskilda fritidsaktiviteter i grupper av fritidsaktiviteter	23
Publicerade rapporter	24

Inledning

Stockholms stad satsar ungefär 162 miljoner kronor och Västerås kommun 27 miljoner kronor per år på parker och grönområden. (1) Vi ställer här frågan hur stor del av befolkningen som utnyttjar dessa satsningar och vilka stockholmare och västeråsare som utnyttjar parker och grönområden.

Sociologiska institutionen vid Stockholms universitet och fritidsförvaltningarna i Stockholm och Västerås har tillsammans genomfört en stor undersökning av den vuxna befolkningens fritidsvanor. 2.400 stockholmare i åldrarna mellan 16 och 75 år har intervjuats. Bortfallet i studien är 18%. Dessutom har vi intervjuat 1.000 västeråsare. Där är bortfallet 14%. Övriga resultat från vår studie redovisas i en rad rapporter (2).

Parker och grönområden används här som ett samlingsnamn för en rad skilda markområden och fritidsanläggningar. (3)

Parker och Grönområden

Stockholm

Parker

Grönområden/friluftsområden

Strandpromenader

Friluftsgårdar

Iordningställda strandbad/
utomhusbassänger

Parker och Grönområden

Västerås

Parker

Grönområden/friluftsområden

Strandpromenader

Friluftsgårdar

Iordningställt strandbad/
utomhusbassänger

Vandringleder

Hur stor del av befolkningen utnyttjar parker och grönområden?

Under de senaste 12 månaderna har 92% av stockholmarna och 90% av västeråsarna utnyttjat parker och grönområden. 45% av stockholmarna och 36% av västeråsarna har utnyttjat parker och grönområden minst 1 gång i veckan. Det är 17% av stockholmarna och 12% av västeråsarna som utnyttjat parker och grönområden minst 3 gånger i veckan.

Hur stor del av alla besök i parker och grönområden under ett år står de mest aktiva besökarna för? I tabell 1 ger vi svar på frågan.

Tabell 1. PARKER OCH GRÖNOMRÅDEN.
Aktivitetstillfällenas fördelning i olika befolkningsgrupper.

Antal aktivitets- tillfällen under året	STOCKHOLM ALLA		VÄSTERÅS ALLA	
	I %	A %	I %	A %
0	8	-	10	-
1-26	37	8	41	11
27-52	21	14	21	17
53-104	15	19	15	23
105-156	11	24	7	19
157-	8	35	6	30

I = Individer

A = Aktivitetstillfällen

Vi kan se att de 44% (8+37) minst aktiva i Stockholm står för 8% av alla aktivitetstillfällen. I Västerås står de 51% (10+41) minst aktiva för 11% av alla aktivitetstillfällen.

De 19% (11+8) mest aktiva i Stockholm står för hela 59% av alla aktivitetstillfällen under ett år. I Västerås står de 13% (7+6) mest aktiva för 49% av alla aktivitetstillfällen.

Mäns och kvinnors utnyttjande av parker och grönområden

I tabell 2 visar vi i vilken utsträckning män och kvinnor utnyttjar parker och grönområden. Vi ser att kvinnor och män är ungefär lika aktiva när det gäller att utnyttja parker och grönområden.

Tabell 2. PARKER OCH GRÖNOMRÅDEN. Aktivitetstillfällenas fördelning bland män och kvinnor.

Antal aktivitetstillfällen under året	STOCKHOLM				VÄSTERÅS			
	Kvinnor		Män		Kvinnor		Män	
	I %	A %	I %	A %	I %	A %	I %	A %
0	8	-	7	-	12	-	8	-
1-26	35	8	38	9	40	12	42	11
27-52	21	13	22	15	20	15	22	19
53-104	16	19	15	19	14	21	16	26
105-156	12	26	10	22	7	18	7	20
157-	8	34	8	35	7	35	5	24
	(53,5)	(53,9)	(46,5)	(46,1)	(51,1)	(52,8)	(48,9)	(47,2)

Låt oss se i vilken utsträckning män och kvinnor utnyttjar de olika enskilda fritidssatsningarna som ingår i gruppen parker och grönområden.

Tabell 3. Mäns och kvinnors utnyttjande av parker och grönområden. Andel i %. Stockholm.

	Män		Kvinnor	
	Någon gång	ofta	Någon gång	ofta
Parker	70	19	67	20
Strandpromenader	66	15	62	15
Grönområden/friluftsområden	78	28	76	30
Iordningställda strandbad/utomhusbassänger	49	8	42	6
Friluftsgårdar	22	1	19	1
Totalt	93	63	92	63

Tabell 4. Mäns och kvinnors utnyttjande av parker och grönområden. Andelar i %. Västerås.

	Män		Kvinnor	
	Någon gång	Ofta	Någon gång	Ofta
Parker	56	20	59	18
Strandpromenader	46	15	47	16
Grönområden/friluftsområden	74	36	71	39
Iordningsställda strandbad/ utomhusbassänger	48	18	47	19
Friluftsgårdar	43	7	46	8
Vandringsleder	27	7	28	7
Totalt	92	57	88	57

Vi kan konstatera att män och kvinnor utnyttjar de enskilda satsningarna i samma utsträckning.

Olika socialgruppers utnyttjande av parker och grönområden

I tabell 5 visar vi i vilken utsträckning personer i olika socialgrupper utnyttjar parker och grönområden (4).

Vi kan konstatera att personer i socialgrupp 1 i Stockholm utnyttjar parker och grönområden i något större utsträckning än personer i socialgrupp 3. I Västerås utnyttjar personer i socialgrupp 3 parker och grönområden i betydligt mindre utsträckning än personer i de båda andra socialgrupperna.

Tabell 5. PARKER OCH GRÖNOMRÅDEN M M.
 Aktivitetstillfällenas fördelning på olika socialgrupper.

Antal akti- viter till- fällen under året	S T O C K H O L M						V Ä S T E R Å S					
	Socialgrupp I		Socialgrupp II		Socialgrupp III		Socialgrupp I		Socialgrupp II		Socialgrupp III	
	I	A	I	A	I	A	I	A	I	A	I	A
0	3		5		9		1		7		12	
1- 26	38	9	37	8	37	18	36	10	37	9	44	13
27- 52	21	13	23	15	20	13	21	13	24	16	21	19
53-104	19	23	15	19	15	19	27	35	17	24	11	19
105-156	10	18	11	24	11	25	9	20	7	18	7	21
157-	9	37	9	34	8	35	6	22	8	33	5	28
Totalt	(14,8)	(15,8)	(42,6)	(42,8)	(42,6)	(41,5)	(9,9)	(11,3)	(34,0)	(37,8)	(56,1)	(48,2)

I = Individer
 A = Aktivitetstillfällen

I tabellerna 6 och 7 visar vi i vilken utsträckning personer i de olika socialgrupperna utnyttjar de enskilda satsningarna.

Tabell 6. Olika socialgruppers utnyttjande av parker och grönområden. Andelar i %. Stockholm.

	S 1		S 2		S 3	
	Någon gång	Ofta gång	Någon gång	Ofta gång	Någon gång	Ofta gång
Parker	79	26	73	19	64	18
Strandpromenader	80	19	68	15	58	13
Grönområden/friluftsområden	81	27	80	31	75	27
Iordningsställda strandbad/utomhusbassänger	46	2	46	7	48	10
Friluftsgårdar	25	1	21	1	18	1
Totalt	97	69	95	65	91	61

Tabell 7. Olika socialgruppers utnyttjande av parker och grönområden. Andelar i %. Västerås.

	S 1		S 2		S 3	
	Någon gång	Ofta gång	Någon gång	Ofta gång	Någon gång	Ofta gång
Parker	79	13	65	13	49	8
Strandpromenader	73	8	53	7	39	5
Grönområden/friluftsområden	91	23	78	27	67	18
Iordningställda strandbad/utomhusbassänger	48	6	50	5	48	9
Friluftsgårdar	66	1	50	3	38	2
Vandringleder	42	6	30	4	24	3
Totalt	99	72	93	63	88	52

Vi kan se att personer i socialgrupp 1 i Stockholm utnyttjar parker och strandpromenader i betydligt större utsträckning än personer i socialgrupp 3. För övriga fritidssatsningar i Stockholm är skillnaderna i deltagande mellan socialgrupperna små.

I Västerås är skillnaderna i utnyttjande av parker, strandpromenader, grönområden/friluftsområden och vandringsleder stor mellan socialgrupperna. Iordningställda strandbad/utomhusbassänger utnyttjas dock i ungefär lika stor utsträckning av personer i de olika socialgrupperna.

Utnyttjande av parker och grönområden av personer i olika åldrar

I vilken utsträckning som personer i olika åldrar utnyttjar parker och grönområden framgår av tabellerna 8 och 9.

Tabell 8. Andelen personer i olika åldersgrupper som under de senaste 12 månaderna utnyttjat parker och grönområden. Andelar i %. Stockholm.

	15-24	25-39	40-49	50-64	65-75 år
Parker	70	79	71	62	50
Strandpromenader	64	71	66	62	47
Grönområden/friluftsområden	77	84	81	72	63
Iordningställda strandbad/utomhusbassänger	65	58	49	25	13
Friluftsgårdar	25	26	16	17	10
Totalt	95	96	94	90	82

Tabell 9. Andelen personer i olika åldersgrupper som under de senaste 12 månaderna utnyttjat parker och grönområden. Andelar i %. Västerås.

	15-24	25-39	40-49	50-64	65-75 år
Parker	61	60	57	55	52
Strandpromenader	44	54	47	44	37
Grönområden/friluftsområden	72	78	75	73	55
Iordningställda strandbad/utomhusbassänger	74	62	42	29	12
Friluftsgårdar	45	53	40	45	22
Vandringsleder	29	26	27	28	30
Totalt	97	92	89	88	78

Vi ser att Åldergrupperna mellan 15 och 64 år i ungefär samma utsträckning utnyttjar parker, strandpromenader, grönområden/friluftsområden, friluftsgårdar och vandringsleder. Det är enbart Åldersgruppen mellan 65-75 år som utnyttjar dessa satsningar i betydligt mindre utsträckning. Utnyttjande av strandbad/utomhusbassäng sjunker dock kontinuerligt Åldersgrupp för Åldersgrupp.

Olika nationaliteters utnyttjande av parker och grönområden

I tabellerna 10 och 11 visar vi i vilken utsträckning som svenska medborgare sedan födseln, naturaliserade, finska medborgare och turkiska medborgare utnyttjar parker och grönområden. (5,6)

Tabell 10. Andelen svenska medborgare sedan födseln, naturaliserade, finska medborgare och turkiska medborgare som under de senaste 12 månaderna utnyttjat parker och grönområden. Andelar i %. Stockholm.

	Svenska medborgare sedan födseln	Naturaliserade	Finska medborgare	Turkiska medborgare
Parker	70	61	71	58
Strandpromenader	67	52	61	50
Grönområden/friluftsområden	78	71	79	74
Iordningställda strandbad/utomhusbassänger	44	42	59	46
Friluftsgårdar	22	15	18	14
Totalt	93	89	94	85

Tabell 11. Andelen svenska medborgare sedan födseln, naturaliserade, finska medborgare och turkiska medborgare som under de senaste 12 månaderna utnyttjat parker och grönområden. Andelar i %. Västerås.

	Svenska medborgare sedan födseln	Naturaliserade	Finska medborgare	Turkiska medborgare
Parker	58	43	57	66
Strandpromenader	47	43	48	39
Grönområden/friluftsområden	73	69	70	73
Iordningställda strandbad/utomhusbassänger	46	47	59	51
Friluftsgårdar	45	36	41	44
Vandringsleder	28	19	28	37
Totalt	90	83	90	90

Vi kan konstatera att svenska medborgare och finska medborgare i Stockholm överlag utnyttjar parker och grönområden i större utsträckning än framför allt turkiska medborgare. I Västerås är det de naturaliserade som i minst utsträckning utnyttjar parker och grönområden.

Utnyttjande av parker och grönområden i olika stadsdelar

Hur stor andel av befolkningen i olika stadsdelar utnyttjar parker och grönområden? I tabellerna 12 och 13 ger vi svar på frågan.

Tabell 12. Andelen personer i olika stadsdelar som utnyttjat parker och grönområden under de senaste 12 månaderna. Andelar i %. Stockholm.

	Besökt	Besökt ofta	Besökt mycket ofta
Skärholmen	91	60	14
Årsta	89	61	17
Innerstaden	95	69	18
Bromma	97	69	18
Tensta	91	60	17

Tabell 13. Andelen personer i olika stadsdelar som utnyttjat parker och grönområden under de senaste 12 månaderna. Andelar i %. Västerås.

	Besökt	Besökt ofta	Besökt mycket ofta
Centrala delarna	92	62	16
Bäckby	91	52	10
Tillberga	98	78	19
Hamre	89	37	3

Vi kan konstatera att befolkningen i de olika stadsdelarna i Stockholm i ungefär lika stor utsträckning utnyttjar parker och grönområden.

I Västerås är det vissa skillnader mellan i vilken omfattning som befolkningen i olika stadsdelar utnyttjar parker och grönområden. Vi ser att befolkningen i Tillberga i störst utsträckning utnyttjar parker och grönområden.

Hur aktiva är de som utnyttjar parker och grönområde i andra fritidsaktiviteter?

Hur aktiva är de som utnyttjar parker och grönområden i andra fritidsaktiviteter? (7) I tabellerna 14 och 15 ger vi svar på frågan.

Tabell 14. Deltagande i grupper av fritidsaktiviteter för besökare i parker och grönområden - icke besökare i parker och grönområden. Andelar i %. Stockholm.

	Ej utnyttjat parker och grönområden	Utnyttjat parker och grönområden	Utnyttjat parker och grönområden ofta
Idrotts- och motionsanläggning	28	62	75
Åskådare idrott	13	33	39
Kulturaktiviteter	53	86	93
Parker och Grönområden	-	-	-
Öppen verksamhet	14	19	27
Annan förening	26	47	49
Idrotts-/friluftsförening	8	13	19

Tabell 15. Deltagande i grupper av fritidsaktiviteter för besökare i parker och grönområden - icke besökare i parker och grönområden. Andelar i % Västerås.

	Ej utnyttjat parker och grönområden	Utnyttjat parker och grönområden	Utnyttjat parker och grönområden ofta
Idrotts- och motions- anläggning	38	73	87
Askådare idrott	24	47	54
Kulturaktiviteter	52	84	94
Parker och Grönområden	-	-	-
Öppen verksamhet	10	22	36
Annan förening	42	52	61
Idrotts-/friluftsförening	13	14	26

Vi kan konstatera att de som utnyttjar parker och grönområden (>90%) är mycket mer aktiva i andra fritidsaktiviteter än de som ej utnyttjar dem.

Vilka befolkningsgrupper är det som i liten utsträckning utnyttjar parker och grönområden?

I fritidsdebatten har det påståtts att vissa grupper är missgynnade av kommunens satsningar. I tabell 16 prövar vi i vilken utsträckning som dessa påståenden är riktiga. När ålderskillnaderna mellan jämförelsegrupperna är stor kontrollerar vi för ålder (8). I något fall kontrollerar vi också för jämförelsegruppernas sociala sammansättning.

Vi ser att de handikappade utnyttjar parker och grönområden i mindre utsträckning än de icke handikappade. Skillnaderna mellan grupperna är dock relativt liten i de yngre men stor i de äldre åldersgrupperna.

De skiftarbetande besöker parker m m i samma utsträckning som de som arbetar dagtid. De som bor i hyreshus utnyttjar parker och grönområden i samma utsträckning som de som bor i villa/radhus. Det är heller inte skillnad mellan de som

arbetar i privat och offentlig tjänst när det gäller att utnyttja parker och grönområden.

De sjuk- och förtidspensionerade besöker parker och grönområden i mindre utsträckning än de som förvärvsarbetar.

Vi ser att de turkiska kvinnorna i Stockholm utnyttjar parker och grönområden i betydligt mindre utsträckning än svenska kvinnor i samma socialgrupp.

De som har små ekonomiska resurser utnyttjar parker m m i mindre utsträckning än de som har ekonomiska resurser.

Tabell 16. Olika befolkningsgruppers utnyttjande av parker och grönområden. Andelar i %.

	STOCKHOLM		VÄSTERÅS	
	deltagit ofta	deltagit ofta	deltagit ofta	deltagit ofta
<u>15-39 år</u>				
Frisk	96	70	94	63
Handikapp (lätt)	95	70	93	54
Handikapp (svårt)	90	65	96	63
<u>40-64 år</u>				
Frisk	93	60	90	62
Handikapp (lätt)	94	63	87	50
Handikapp (svårt)	84	48	83	47
<u>65-75 år</u>				
Frisk	85	60	85	53
Handikapp (lätt)	87	60	76	37
Handikapp (svårt)	67	35	69	19
Skiftarbete/kvällsarbete	96	67	91	60
Arbete dagtid	95	64	92	58
Socialklass 1 (9)	97	69	99	72
Socialklass 5	90	62	86	51
<u>40-49 år</u>				
Sjuk/förtidspensionär	(100)	(33)	(10)	-
Förvärvsarbetande >30 tim	95	61	88	56
<u>50-64 år</u>				
Sjuk/förtidspensionär	76	54	84	47
Förvärvsarbetande > 30 tim	94	58	90	55
Arbetslösa	88	61	86	53
Förvärvsarbetande >30 tim	95	65	92	59
<u>Socialgrupp 3</u>				
Arbetslösa	88	61	82	57
Förvärvsarbetande >30 tim	95	65	87	51

( ) = Siffror inom parentes bygger på ett relativt litet antal personer

Fortsättning på tabell 16. Olika befolkningsgruppers utnyttjande av parker och grönområden. Andelar i %.

<u>Socialgrupp 3</u>	STOCKHOLM		VÄSTERÅS	
	deltar	deltar ofta	deltar	deltar ofta
Turkiska kvinnor	78	51	(91)	(73)
Svenska kvinnor	92	62	86	56
<u>Hyseslägenhet</u>	91	63	89	56
Villa/radhus	96	66	91	59
Inga ekonomiska resurser ⁽¹¹⁾	81	59	76	37
Alla ekonomiska resurser	97	64	95	68
Arbete i offentlig tjänst	94	66	81	46
Arbete i privat tjänst	93	63	76	45
Kontantmarginal ⁽¹²⁾	94	65	93	63
Ej kontantmarginal	88	61	85	45
Socialt isolerad	87	47	84	44
Social förankring	96	77	91	54
Rest på semester	94	65	92	59
Ej rest på semester	81	53	82	45
Bil	94	63	90	57
Ej bil	90	64	90	54
<u>15-30 År</u>				
Studerande	97	65	99	72
Ej studerande (förvärvsarb.)	93	66	94	59
Ej studerande (totalt)	94	67	94	58

För att finna grupper som i extrem liten och stor utsträckning utnyttjar parker och grönområden kombinerar vi tabell 17 flera variabler.

Tabell 17. Olika befolkninggruppers utnyttjande av parker och grönområden. Andelar i %.

	STOCKHOLM		VÄSTERAS	
	deltagit ofta	deltagit ofta	deltagit ofta	deltagit ofta
Arbetslös och handikappad	(95)	(86)	78	41
Arbete och frisk	95	66	93	63
Pensionär och uppväxt i glesbygd med handikapp (svårt)	70	39	-	-
Ung, uppväxt i storstad frisk	96	66	92	66
Socialt isolerad i hyreshus utan kontantmarginal	75	43	85	35
Personer med stort socialt umgänge i radhus/villa med kontantmarginal	94	72	90	58
Ung och socialklass 1	93	80	-	-
Gammal och socialklass 5	83	57	74	35
Arbetslös eller handikappad samt socialt isolerad	69	32	86	41
Arbete >30 tim/vecka och socialt förankrad	95	78	88	57

Vi ser att skillnaderna när det gäller att utnyttja parker och grönområden blir större, när vi kombinerar flera bakgrundsvariabler. Vi ser t ex att unga och friska personer som är uppväxta i storstäderna utnyttjar parker och grönområden i betydligt större utsträckning än pensionärer med handikapp som är uppväxta i glesbygd.

Har utnyttjandet av parker och grönområden förändrats med tiden?

Utnyttjar stockholmarna och västeråsarna i dag parker och grönområden i större utsträckning än de gjorde för t ex 15 år sedan?

Vi måste tyvärr konstatera att det inte går att ge svar på den frågan. (13) Det saknas helt enkelt tidigare studier att jämföra med.

Avalutning

Vi kan konstatera att en mycket stor del av stockholmarna och västeråsarna utnyttjar parker och grönområden. Män och kvinnor besöker parker och grönområden i ungefär samma utsträckning.

Vi kan också se att personer i socialgrupp 1 i Stockholm utnyttjar parker och strandpromenader i betydligt större utsträckning än personer i socialgrupp 3. När det gäller att besöka grönområden/friluftsområden, iordningställda strandbad/utomhusbassänger och friluftsgårdar är det inga skillnader mellan olika socialgrupper i Stockholm. I Västerås besöker personer i socialgrupp 1 alla markområden/friluftsanläggningar, utom iordningställda strandbad/utomhusbassänger, i större utsträckning än personer i socialgrupp 3.

Parker och grönområden besöks i minst utsträckning av personer i åldersgruppen 65-75 år. Några större skillnader mellan andra åldersgruppers utnyttjande av denna typ av fritids-satsningar kan vi inte finna.

Några systematiska skillnader mellan svenska och invandrades utnyttjande av parker och grönområden kan vi heller inte finna.

Not- och litteraturförteckning

1. Uppgifterna om Stockholm har räknats fram av ekonomidirektör Anders Norsell. Siffrorna från Västerås har räknats fram av fritidsintendent Lars Nordmark.
2. Blomdahl/Elofsson, Offentliga satsningar på fritids- och kulturområdet. En studie av den vuxna befolkningen, 1987, Fritid Stockholm och sociologiska institutionen vid Stockholms universitet.

Blomdahl/Elofsson, Stockholmarnas föreningsvanor. En studie av den vuxna befolkningen, 1987, Fritid Stockholm och sociologiska institutionen vid Stockholms universitet.

Blomdahl/Elofsson, Stockholmarnas och västeråsarnas utnyttjande av de offentliga satsningarna på kulturområdet. En studie av den vuxna befolkningen, 1987, Fritid Stockholm och sociologiska institutionen vid Stockholms universitet.

Blomdahl/Elofsson, Stockholmarnas och västeråsarnas utnyttjande av öppen verksamhet. En studie av den vuxna befolkningen, 1987, Fritid Stockholm och sociologiska institutionen vid Stockholms universitet.

Blomdahl/Elofsson, Stockholmarnas och västeråsarnas utnyttjande av Parker och Grönområden. En studie av den vuxna befolkningen, 1987, Fritid Stockholm och sociologiska institutionen vid Stockholms universitet.

Blomdahl/Elofsson, Åskådare vid idrottstävlingar. En studie av den vuxna befolkningen, 1987, Fritid Stockholm och sociologiska institutionen vid Stockholms universitet.

Blomdahl/Elofsson, Vilken fritidsverksamhet vill stockholmarna och västeråsarna att kommunerna ska satsa på? En studie av den vuxna befolkningen, 1987, Fritid Stockholm och sociologiska institutionen vid Stockholms universitet.
3. I vilken utsträckning är det rimligt att anta att svaren från de intervjuade just avser besök i t ex parker som drivs av det offentliga. Vi har ställt följande fråga till stockholmarna:
Hur många gånger har Du de senaste 12 månaderna inom Stockholms kommuns gränser promenerat/motionerat/besökt:
  - parker
  - strandpromenader
  - grönområden/friluftsområden

Vad som är park i innerstaden trodde inte utgöra något problem för de intervjuade. Huvuddelen av de offentliga ekonomiska satsningarna på parker går också till parkerna i innerstaden. I ytterstaden vet vi dock inte i vilken utsträckning de intervjuades svar avser besök i park som det offentliga ekonomiskt satsar på. Orsaken till detta är att det i ytterområdena är svårt att veta vad som är parkmark. Problem av den här typen kan man troligtvis inte komma ifrån i undersökningar av det här slaget.

Vill man ha en djupare kunskap om hur parker och grönområden används måste man komplettera enkätundersökningarna med olika former av observationer i parkerna och i grönområdena.

4. Till socialgrupp 1 förs högre tjänstemän och fria yrkesutövare (54-60) + företagare som inte är enmansföretagare (77-78) + de som studerar på minst 3-åriga linjer på högskolan. Till socialgrupp 2 förs tjänstemän på mellan nivå (44-46) och tjänstemän på lägre nivå (33-36) + studerande på högskolelinjer som är kortare än tre år samt de som går teoretiska linjer på gymnasiet. Till socialgrupp 2 förs också enmansföretagare (76). Till socialgrupp 3 förs facklärd arbetare (21-22) och icke facklärd arbetare (11-12). Till socialgrupp 3 förs också de som går på praktiska linjer på gymnasiet och de som bedriver grundskolestudier.
5. För att få tillräckligt många turkiska och finska medborgare har vi gjort ett extraurval.
6. Med naturaliserade avses de som blivit svenska medborgare.
7. I bilaga 1 presenterar vi vilka enskilda aktiviteter som ingår i fritidsgrupperna.
8. Det är viktigt att observera att de svårt handikappade är betydligt äldre än de friska. Jämför man de handikappades fritidsvanor med de friskas är det risk att man enbart visar upp hur åldern varierar med fritidsvanor.
9. Socialklass 1 = socialgrupp 1. Socialklass 5 består av de icke yrkesutbildande arbetarna (11+12).
10. När antalet intervjuade understiger 20 redovisar vi inga resultat.
11. Den grupp som inte enligt vår definition har några ekonomiska resurser består av de som bor i hyreshus och som inte har båt och sommarstuga och som inte har gjort semesterresa och dessutom inte kan skaffa fram 10.000 kronor på en vecka. De som har alla ekonomiska resurser bor i villa, har båt och sommarstuga samt har gjort semesterresa. Dessutom kan de skaffa fram 10.000 kronor på en vecka.
12. Kontantmarginal har den som på en vecka kan skaffa fram 10.000 kronor.
13. Följande undersökningar om stockhomarnas och västeråsarnas utnyttjande av parker och grönområden känner vi bl a till:
Berglund m fl, Ute till vardags, 1985, Byggforskningsrådet
Bergström, U, Fritid utomhus, 1973, Stockholms generalplanarbete.
Bohlin, Ö, Friluftsliv i storstadsförort. Enkätundersökning i Skärholmen, Vårby, Sättra och Bredäng, 1972, Geografiska institutionsgruppen
Lindberg m fl, Dagligt friluftsliv (om Västerås), R 17:1971, Byggeforskning

Dessa undersökningar är dock upplagda på sådant sätt att resultaten där inte kan jämföras med resultaten i vår undersökning:

Tabell Indelning av fritidsaktiviteter i grupper

STOCKHOLMIdrotts- och motionsanläggningar

Simhall, idrottshall/gymnastiksal, iordningställt motionspår/skidspår, konstfrusen isbana/spolad isbana, idrottsplats/fotbollsplan/tennisbana, motionsanläggning.

Åskådare vid idrottstävling

Stadion, Johanneshov, Söderstadion, Eriksdalshallen, annan idrottsanläggning i Stockholm.

Öppen verksamhet

Fritidsgård, parklek, pensionärernas fritidsverksamhet.

Parker och grönområden

Parker, strandpromenader, grönområden/friluftsområden, friluftsgård, iordningställt strandbad/utomhusbassäng.

Idrotts- och friluftsföreningarAnnan förening

Fackförening, politiskt parti/sammanslutning, nykterhetsförening, religiös förening/sammanslutning, Konsumförening/annan konsumentförening, Invandrarförening, pensionärsförening, föräldraförening, hyresgästförening/kontaktkommitté, bostadsrättsförening/villaförening/byggförening o dyl, lokal intressegrupp/miljögrupp/aktionsgrupp, övriga föreningar.

Kulturverksamhet

Bibliotek, Kulturhuset i City, Operan, Stadsteatern, Dramaten, Parkteaterns utföreställningar, andra teaterföreställningar, Stadsmuséet, övriga museer, Konserthuset, andra konserter, Liljevalchs konsthall, andra konsthallar, studiecirklar.

VÄSTERÅSIdrotts- och motionsanläggningar

Simhall, idrottshall/gymnastiksal, iordningställt motionspår/skidspår, konstfrusen isbana/spolad isbana, idrottsplats/fotbollsplan/tennisbana, golfbana, ridanläggning, iordningställt skidbacke, skjutbana, minigolfbana.

Åskådare vid idrottstävling

Rocklunda, Arosvallen, Idrottshallen, Lögarängen/Kristianborgsbadet, annan idrottsanläggning i Västerås.

Öppen verksamhet

Fritidsgård/fritidspark, pensionärernas fritidsverksamhet.

Parker och grönområden

Parker, strandpromenader, grönområden/friluftsområden, vandringsleder, iordningställt strandbad/utomhusbassäng, friluftsgård.

Idrotts- och friluftsföreningarKulturverksamhet

Bibliotek, Folkets Hus, Folkets Park, Teaterhuset/Västerås teater, andra teaterföreställningar, Konsertsalen, andra konserter, Konstmuséet, Länsmuséet, övriga museer, studiecirklar.

PUBLICERADE FORSKNINGSRAPPORTER

- Blomdahl, U.   **ERFARENHETSVERKSTAN.**
En utvärdering.
1984 (40 kr)
- Blomdahl, U.   **GYNNAR DE OFFENTLIGA SATSNINGARNA
PÅ FRITIDSOMRÅDET DE REDAN GYNNADE ?**
En granskning av budgetdepartementets utredning
i frågan m.m.
1985 (15 kr)
- Blomdahl/Elofsson   **FRITIDSAKTIVITETERNAS KUMULATIVITET.**
En prövning av en generell hypotes.
(I rapporten undersöks om de ungdomar som är
aktiva på ett fritidsområde också är aktivast på
andra fritidsområden. Kan det alltså vara så att
de som är aktiva i föreningslivet också är gårds-
besökare i större utsträckning än de som inte är
aktiva i föreningslivet)
1985 (30 kr)
- Pettersson, D.   **VI BESTÄMMER TILLSAMMANS.**
En utvärdering av gårdskooperativet i Navestad.
1985 (30 kr)
Beställes från Norrköpings fritidsförvaltning
tel: 011/15 29 40
- Blomdahl, U.   **DELTAR INVANDRARUNGDOMAR I FRITIDS- OCH
KULTURUTBUDET I MINDRE UTSTRÄCKNING ÄN
INFÖDDA SVENSKA UNGDOMAR ?**
En studie av stadsdelen Navestad i Norrköping.
1986 (15 kr)
Beställes från Norrköping fritidsförvaltning
tel: 011/15 29 40
- Blomdahl/Elofsson   **VILKEN FRITIDSVERKSAMHET VILL STOCKHOL-
MARNA OCH VÄSTERÅSARNA ATT KOMMUNERNA
SKA SATSA PÅ ?**
En studie av den vuxna befolkningen.
1987 (15 kr)
- Blomdahl/Elofsson   **UNGDOMAR - VÅLD - ORGANISERAD
FRITIDSVERKSAMHET I Socialstyrelsen's
Va säger dom?-ungdomsforskarna.**
Beställes från Utbildningsproduktion
tel: 040/ 29 10 50

PUBLICERADE FORSKNINGSREDOVISNINGAR

- Blomdahl/Elofsson   **FRITIDSMÖNSTER MED AVSEENDE PÅ KÖN
OCH SOCIALGRUPP.**
Resultatredovisning.
1985 (15 kr)
- Nordmark, L.   **HUR MYCKET SATSAS PÅ 7-17-ÅRINGARS
KULTUR- OCH FRITIDSVERKSAMHET I VÄSTERÅS ?**
En jämförande studie med Stockholm.
1985 (gratis)
- Pettersson, D.   **BESÖKARE I PARKLEKEN.**
En beskrivning inför flickprojektet.
1985 (15 kr)
- Blomdahl/Elofsson   **STOCKHOLMARNAS OCH VÄSTERÅSARNAS
FRITIDSVANOR.**
En studie av åldersgruppen 16-75 år.
Tabellbilaga.
1987 (15 kr)
- Karlsson, P.   **NORRKÖPINGSELEVERNAS FRITIDSVANOR.**
1987 (30 kr)
Beställes från Norrköpings fritidsförvaltning
tel: 011/15 29 40
- Wennhall, J.   **BARN OCH UNGDOM I FÖRENING.**
En undersökning av grundskoleelevers förenings-
aktivitet på tre bostadsområden- Bäckby, Hamre
och Viksång- i Västerås.
1987 (15 kr)
Beställes från Västerås fritidsförvaltning
tel: 021/16 10 64

SMÅSKRIFTSERIE

- Blomdahl, U. **VÄLFÄRDSMÄTNING INOM FRITIDS-
OCH REKREATIONSOMRÅDET.**
Presentation, granskning och diskussion.
1979 (15 kr)
- Blomdahl/Elofsson **STOCKHOLMARNAS OCH VÄSTERÅSARNAS
BIBLIOTEKSVANOR.**
En studie av den vuxna befolkningen.
1987 (15 kr)
- Blomdahl/Elofsson **STOCKHOLMARNAS OCH VÄSTERÅSARNAS
UTNYTTJANDE AV ÖPPEN VERKSAMHET.**
En studie av den vuxna befolkningen.
1987 (15 kr)
- Blomdahl/Elofsson **STOCKHOLMARNAS OCH VÄSTERÅSARNAS
UTNYTTJANDE AV IDROTTS- OCH MOTIONS-
ANLÄGGNINGARNA.**
En studie av den vuxna befolkningen.
1987 (15 kr)
- Blomdahl/Elofsson **STOCKHOLMARNAS OCH VÄSTERÅSARNAS
UTNYTTJANDE AV PARKER OCH GRÖNOMRÅDEN.**
En studie av den vuxna befolkningen.
1987 (15 kr)
- Blomdahl/Elofsson **ÅSKÅDARE PÅ IDROTTSTÄVLINGAR.**
En studie av den vuxna befolkningen.
1987 (15 kr)
- Blomdahl, U. **KAN BEFINTLIGA UNDERSÖKNINGAR ANVÄNDAS
ATT GÖRA UTSAGOR OM OFFENTLIGT RESURS-
UTNYTTJANDE PÅ FRITIDS- OCH KULTUROMRÅDET ?**
1987 (15 kr)

PUBLICERADE STUDENTUPPSATSER

BESÖKARE VID SKÄRHOLMENS SIM- OCH SPORHALL
av Bergvall m.fl.
Fritidsledarutbildningen vid Tallkrogens fhs, 1983

FRITIDSGÅRDSBESÖKARE I SÄTRA- en sociologisk studie
av Carlbring m.fl.
Sociologiska Institutionen vid Sthlms Universitet, 1983

FRITIDSUNDERSÖKNINGAR BLAND ELEVER I SÄTRASKOLAN
av Hellström/Karlsson
Fritidsledarutbildningen vid Tallkrogens fhs, 1983

PARKLEKEN- en studie av besökarna
av Majling/Sonebäck
Fritidsledarutbildningen vid Årstagårdens fhs, 1984

VÅR TEATER - en studie av besökarna
av Sjöstrand/Sjöberg
Fritidsledarutbildningen vid Årstagårdens fhs, 1984

VAD HÄNDER NÄR MAN LÄGGER NED EN CENTRUMGÅRD ?
av Lef Elranson
Fritidsledarutbildningen vid Årstagårdens fhs, 1985

POJKARS OCH FLICKORS LEK I PARKLEKEN
av Andersson/Lindberg
Fritidsledarutbildningen vid Årstagårdens fhs, 1985

VILKA UNGDOMAR SPELAR ROCKMUSIK I GRUPP ?
En studie av medlemmar i Fryshusets musikförening
av Bogegård/Ekstrand
Fritidsledarutbildningen vid Årstagårdens fhs, 1985

ELITFOTBOLLSPELARES FRITIDSVANOR
av Peter Östling
Fritidsledarutbildningen vid Årstagårdens fhs, 1986

FLICKPROJEKTET I PARKLEKEN
En utvärdering ett år efter starten
av Johansson/Österberg
Fritidsledarutbildningen vid Årstagårdens fhs, 1986

BARA EN JÄMFÖRELSE
En studie av utvecklingsstördas fritidsvanor jämfört med
Stockholmsungdomar
av Göransson/Berglund
Fritidsledarutbildningen vid Årstagårdens fhs, 1986

INTEGRERING -SEGREGERING. Vad vill de handikappade ?
av Briland/Rehnberg
Fritidsledarutbildningen vid Årstagårdens fhs, 1987

FRITIDSGÅRDAR I STOCKHOLM- inför ett försök
med gårdsdemokrati
av Henricson/Pettersson
Sociologiska Institutionen vid Sthlms Universitet, 1987
(15 kr)

PUBLICERADE FÖRVALTNINGSRAPPORTER

- Birch, T. **PÅ VÄG MOT "FLICKOR I PARKLEK".**
Fakta och reflektioner vid försöksverksamhetens start.
1985
- Scott, S.
m. fl. **FRÅN CENTRUMGÅRD TILL SJÄLVSTYRANDE GRUPPER I GRANNSKAPET.**
Rapport 1 / 1985

Rapport 2/ 1985

Rapport 3/ 1986
- Prawitz, M. **PÅ VÄG MOT "GÅRDSDEMOKRATI".**
Fakta och reflektioner.
Rapport 1: vid försöksverksamhetens start

Rapport 2: efter en termin

Rapport 3: efter två och en halv terminer

Rapport 4: efter fyra terminer

PUBLICERADE FÖRVALTNINGSRAPPORTER
FRÅN ANDRA KOMMUNER

- Nordmark, L. **FRITIDS- OCH KULTURVANOR I VÄSTERÅS.**
Vuxenbefolkningen 16-75 år / Del 1
Beställes från Västerås fritidsförvaltning
tel: 021/ 16 10 64

FORSKNINGSRAPPORTER SOM KOMMER ATT PUBLICERAS

Blomdahl/Elofsson	VILKA FAKTORER FÖREKLARAR BARNS OCH UNGDOMS DELTAGANDE I FRITIDS-UTBUDET. (40 kr)
Pettersson/Blomdahl	INFÖR GÅRDSDEMOKRATIPROJEKTET. En nollögesbeskrivning av 10 fritidsgårdar i Stockholm. (30 kr)
Blomdahl/Elofsson	OLIKA SOCIO-EKONOMISKA GRUPPERS UTNYTTJANDE AV DET OFFENTLIGA UTBUDET PÅ FRITIDS- OCH KULTUROMRÅDET. En studie av den vuxna befolkningen. (50 kr)
Elofsson, S.	SEMESTERVANOR (30 kr)
Claeson/Blomdahl	MANNEKÅNGUPPVISNING ELLER UTELEK. En studie av ett flickprojekt. (40 kr)
Blomdahl/Elofsson	GRUNDSKOLELEVERS DELTAGANDE I FÖRENINGSLIVET. En jämförelse mellan åren 1972 och 1985 (30 kr)